

Rotterdam krijgt een Razziamonument

Op 10 en 11 november 1944 wordt de grootste razzia in Europa door de Duitse bezetter gehouden. Op deze twee dagen worden circa 52.000 mannen uit Rotterdam en Schiedam weggevoerd om in Duitsland dwangarbeid te verrichten. Er is vrijwel geen ontkomen aan, het is een grootscheepse militaire operatie. Toegangswegen worden afgesloten en de meeste jongens en mannen tussen de 17 en 40 jaar worden meegenomen in oude wagons en vuile rijnen.

De dwangarbeiders zwegen over hun ontberingen – net als de meeste weggevoerde mannen – nadat ze terugkwamen naar Nederland in 1945. Het ontredderde en verwoeste Rotterdam moest immers weer opgebouwd worden. Rob Tol zet zich als een van de vrijwilligers in voor de realisatie van het Razzia Monument dat 10 november a.s. wordt onthuld aan de Parkkade te Rotterdam.

Rene Versluis en Jan Willem Cleijpool, zonen van dwangarbeiders startten een paar jaar geleden samen het traject om een monument voor alle slachtoffers van de grote razzia naar weerbare mannen te realiseren. Het ontwerp van Anne Wenzel werd door een ieder unaniem gekozen. Zij werkt inmiddels in nauw contact met de initiatiefnemers van de Stichting Razzia Monument Rotterdam, BKOR (het programma Beeldende Kunst en Openbare Ruimte van CBK Rotterdam) en de gemeente aan de realisering van het monument.

Monument in atelier op Zuid

De Rotterdamse beeldend kunstenaar Anne Wenzel is al maanden met haar

team gedreven aan het werk om het Razzia Monument Rotterdam vorm te geven. Wenzel is in haar atelier op Rotterdam Zuid flink gevorderd met de twee figuren waaruit het beeld bestaat. Wenzel, woont en werkt in Rotterdam, is internationaal bekend met haar indrukwekkende beelden. Opbouwen en afbreken gaan hand in hand, schoonheid en verwoesting ontmoeten elkaar. Het materiaal waarmee Wenzel werkt is klei: aards en maakbaar.

Foto: L.M.A. van der Werf

Monument van verscheurdeheid

In het razzia monument staan eenheid en verscheurdeheid centraal. Het beeld bestaat uit een man en een vrouw die op afstand van elkaar geplaatst zijn. Je ziet dat de figuren bij elkaar horen, zij waren ooit een geheel, maar zijn door de razzia van elkaar gescheiden. De afstand maakt ze eenzaam en kwetsbaar; ze horen samen, bij elkaar. De compositie maakt deze wrede scheiding voelbaar. De wond die is geslagen is letterlijk en figuurlijk zichtbaar – in de kleur oranje en vorm. Daar waar de man en de vrouw één waren zijn ze uit elkaar getrokken. De man is in zijn donkere vorm voor de vrouw een schaduw geworden, een afwezigheid; de vrouw is een witte schim en slechts een in de haast door de man meegenomen foto houdt de herinnering aan haar levend.

De vrouw symboliseert alle familieleden die achterbleven en af moesten wachten óf hun zonen of geliefden terug zouden keren, en zo ja, wanneer. De man staat voor alle mannen en jongens die afgevoerd werden. De emotionele kracht van het beeld is groot: je voelt en ziet de hartverscheurende pijn van de achterblijvers en de wanhoop van de gedeporteerden. Ondanks hun

Artistieke impressie van het Razzia Monument Rotterdam aan de Parkkade te Rotterdam.

Kunstenaar Anne Wenzel werkt aan het Razzia Monument Rotterdam. Foto's: Lotte Stekelenburg

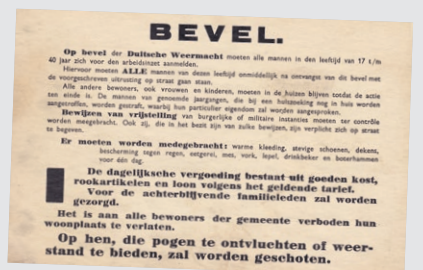
kwetsbaarheid zijn ze niet gebroken, maar vol vertrouwen en kracht.

Het monument zal in november van

dit jaar tijdens de jaarlijkse herdenking worden onthuld.

Waarom een monument en waarom deze locatie?

Tijdens de wederopbouwperiode die na de Tweede Wereldoorlog volgde, was er weinig ruimte voor de verwerking van deze ingrijpende gebeurtenis. Niet voor de mannen die hun ervaringen niet konden of wilden delen, ook niet voor de vrouwen en familie die hun eigen verhaal verzwegen.

Deze oorlogsgeschiedenis mag niet vergeten worden; het verdient aandacht en de verhalen moeten verteld worden. Niet alleen tijdens de jaarlijkse herdenking, maar ook door een fysiek monument op een vaste plaats, een plek om te bezoeken en bij stil te staan, om bewust het geheugen van de stad te voelen. De locatie aan de Parkkade die daarvoor bestemd is, ligt centraal ten opzichte van de verzamelpunten waar de mannen destijds werden samengedreven voor transport naar met name Duitsland. De locatie vormt door de centrale ligging een mooie plek voor de collectieve herinnering aan de razzia.

Voor meer informatie: zie www.razziamonument.nl Daar kan ook een abonnement op de gratis nieuwsbrief worden aangevraagd.

Rob B. Tol
rob@netwerkadademie.nl